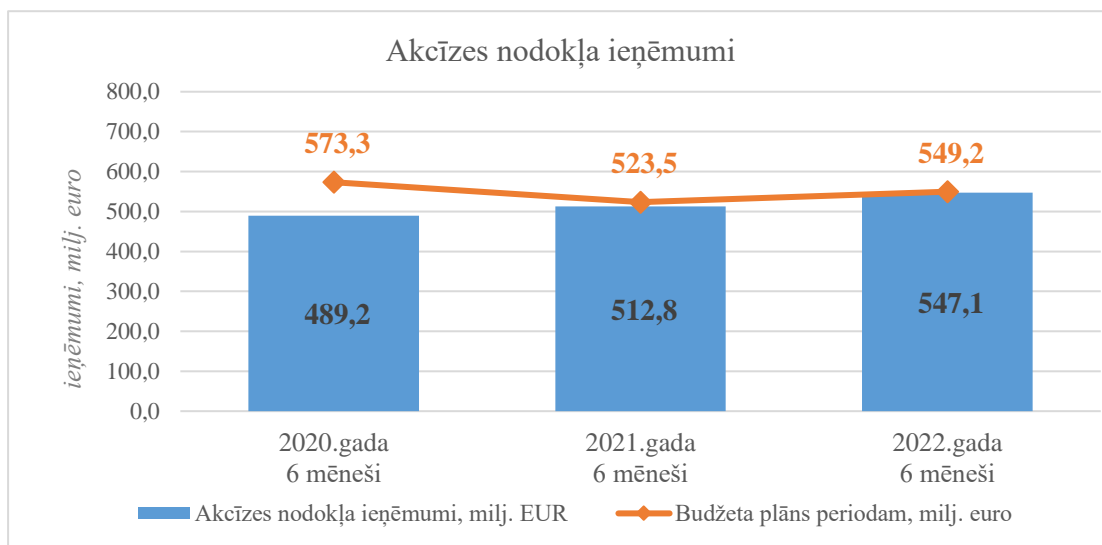


## Akcīzes preču aprīte 2022. gada 6 mēnešos

### ➤ Akcīzes nodokļa ieņēmumi

Akcīzes nodokļa ieņēmumi ir būtisks valsts kopbudžeta ieņēmumu avots, jo sastāda 11% no kopējiem nodokļu ieņēmumiem valsts budžetā. Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2022.gada 6 mēnešos ir 547,1 milj. EUR, kas ir par 34,3 milj. EUR jeb 6,7% vairāk nekā 2021. gada attiecīgajā periodā (skat. 1.attēlu). 2022.gada 6 mēnešu ieņēmumu plāns izpildīts par 99,6 %.

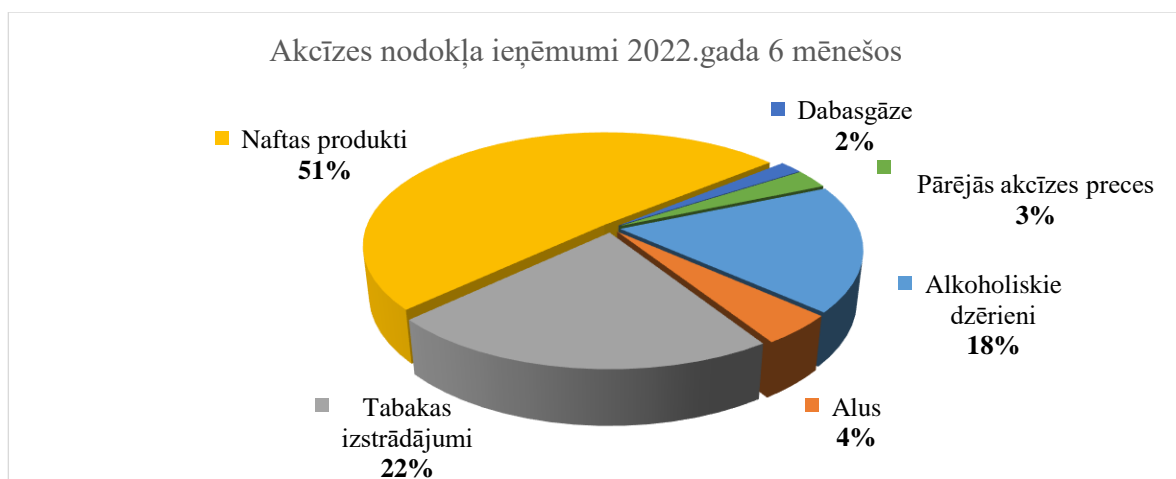
1.attēls



2022.gada 6 mēnešos akcīzes nodokļa ieņēmumus ietekmēja akcīzes nodokļa likmju izmaiņas. No 2022.gada 1.janvāra akcīzes nodokļa likmes tika palielinātas tabakas izstrādājumiem (t.sk. cigaretes), elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamiem šķidrumiem un to sagatavošanas sastāvdaļām un tabakas aizstājējproduktiem.

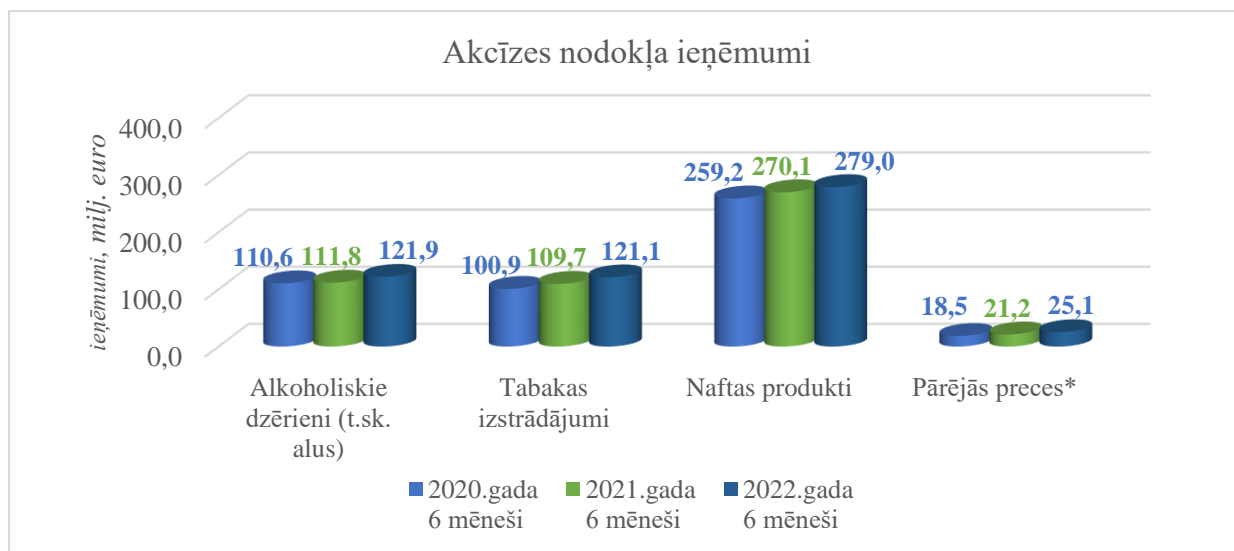
Kā arī no 2022.gada 1.janvāra bezalkoholiskajiem dzērieniem akcīzes nodoklis tiek aprēķināts atbilstoši cukura saturam dzērienā, kas attiecīgi palielināja akcīzes nodokļa ieņēmumus par bezalkoholiskajiem dzērieniem, jo dzērieniem ar augstāku cukura saturu piemērojama augstāka akcīzes nodokļa likme.

2.attēls



Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā vislielākais īpatsvars ir akcīzes nodoklim par naftas produktiem – 2022.gada 6 mēnešos tas veido 51 % no visiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem, tālāk seko ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem – 22% un par alkoholiskajiem dzērieniem (t.sk. alu) – 22% (skat. 2.attēlu).

3.attēls



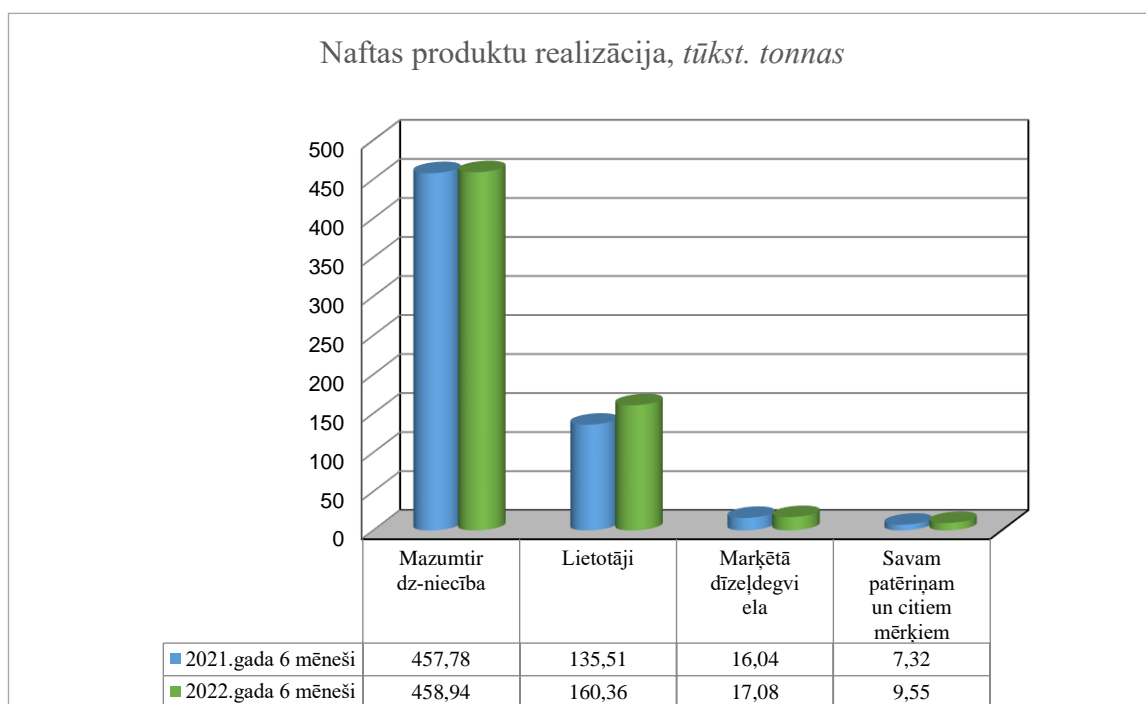
\*Pārējās preces – kafija, bezalkoholiskie dzērieni, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamie šķidrumi, to sagatavošanas sastāvdaļas, tabakas aizstājējprodukti un dabasgāze

2022.gada 6 mēnešos, salīdzinot ar 2021.gada attiecīgo periodu, akcīzes nodokļa ieņēmumi ir palielinājušies visās akcīzes preču grupās izņemot dabasgāzi – par tabakas izstrādājumiem + 11,4 milj. EUR, par alkoholiskajiem dzērieniem (t.sk. alu) + 10,2 milj. EUR, par naftas produktiem + 8,9 milj. EUR un par pārējām precēm kopskatā palielinājušies par 3,9 milj. EUR (skat. 3.attēlu).

### ➤ **Naftas produkti**

Kopējais Latvijā patēriņam nodoto naftas produktu (degvielas) apjoms 2022.gada pirmajā pusgadā ir 645,64 tūkst. tonnas, kas ir par 5 % vairāk kā iepriekšējā gada 6 mēnešos.

4.attēls



Neraugoties uz pirmajā pusgadā kraso degvielas cenu kāpumu, kopējais 2022. gada 6 mēnešos patēriņam nodoto naftas produktu apjoms par 4,7% pārsniedz iepriekšējā gada pirmā pusgada rādītāju. Šī gada pirmajā pusgadā mazumtirdzniecībā (degvielas uzpildes stacijās) realizētas 458,94 tūkst. tonnas, kas kopumā saglabājās 2021. gada pirmā pusgada līmenī. Mazumtirdzniecībā 2022.gada 6 mēnešos vislielāko degvielas apjomu ir realizējusi SIA “Neste Latvija”.

Par 18,3 % ir palielinājies lietotājiem vairumtirdzniecībā realizētās degvielas apjoms, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu un marķētās dīzeļdegvielas realizētais apjoms – par 6,5%.

Detalizētu informāciju par naftas produktu (degvielas) aprites rādītājiem, aprēķināto akcīzes nodokli sadalījumā pa degvielas veidiem, lielākos komersantus un akcīzes nodokļa likmju izmaiņas skatīt pielikumā *Degvielas aprite*.

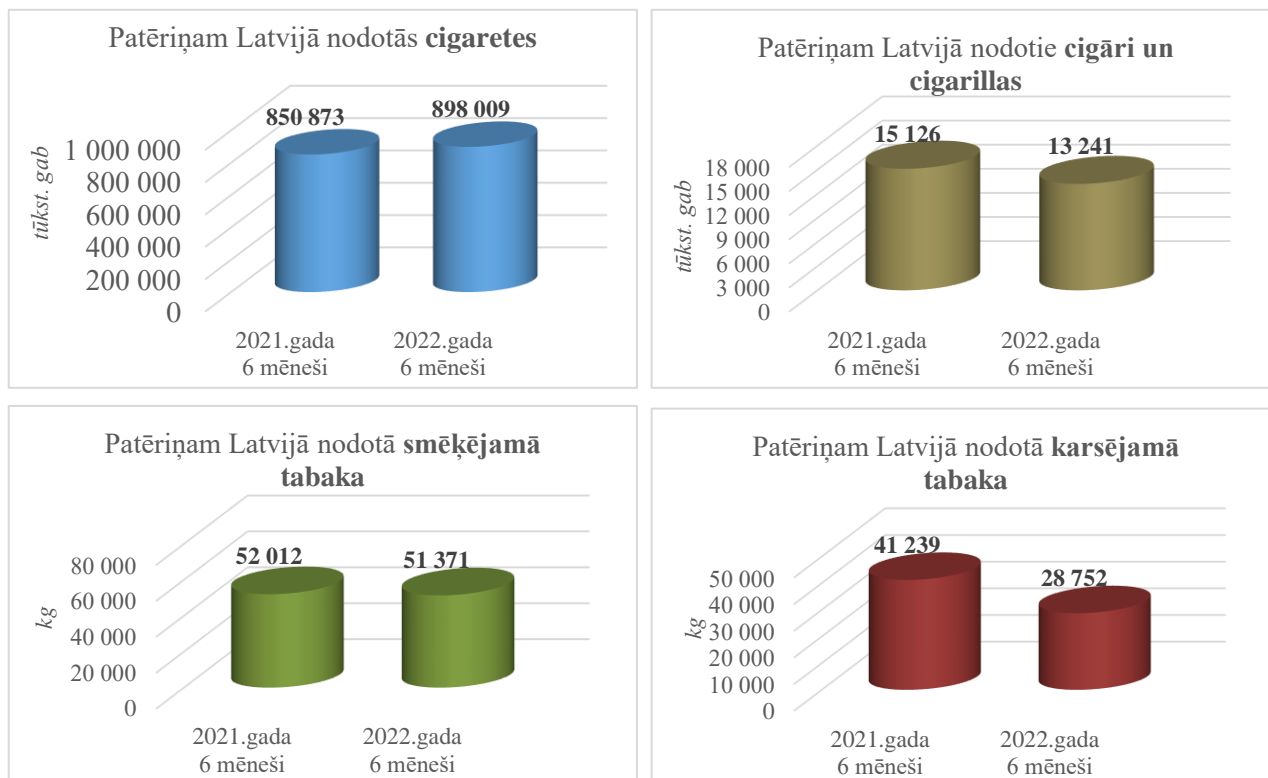
### ➤ *Tabakas izstrādājumi*

Vislielāko īpatsvaru no iekasētā akcīzes nodokļa par tabakas izstrādājumiem veido akcīzes nodokļa ieņēmumi par cigaretēm – 2022.gada 6 mēnešos 91 % no kopējās aprēķinātās akcīzes nodokļa summas par tabakas izstrādājumiem veido aprēķinātais akcīzes nodoklis par cigaretēm<sup>1</sup>.

2022.gada 6 mēnešos patēriņam Latvijā nodoto cigarešu skaits ir palielinājies, salīdzinot ar 2021.gada 6 mēnešiem +5,5% (skat. 5.attēlu), savukārt, aprēķinātais akcīzes nodoklis par cigaretēm pieaudzis par 11,2%, kas skaidrojams ar akcīzes nodokļa likmes cigaretēm pieaugumu 2022.gadā.

Latvijas patērētāju vidū populārākās cigarešu markas 2022.gada 6 mēnešos ir “WINSTON”, “MARLBORO” un “L&M”.

5.attēls



2022.gada 6 mēnešos, salīdzinot ar 2021.gada attiecīgo periodu, ir samazinājies patēriņam Latvijā nodotās karsējamās tabakas (-30,3%), cigāru un cigarillu (-12,5%) un smēķējamās tabakas apjoms (-1,2%), skat. 5.attēlu.

<sup>1</sup> Pamatojoties uz akcīzes nodokļa deklarācijās aprēķināto akcīzes nodokli

Apkopotais rādītājs par smēķējamās tabakas apjomu ietver gan smalki sagrieztu tabaku cigarešu uztīšanai, gan citu smēķējamo tabaku.

Detalizētu informāciju par tabakas izstrādājumu apriti skatīt pielikumā *Tabakas aprite*.

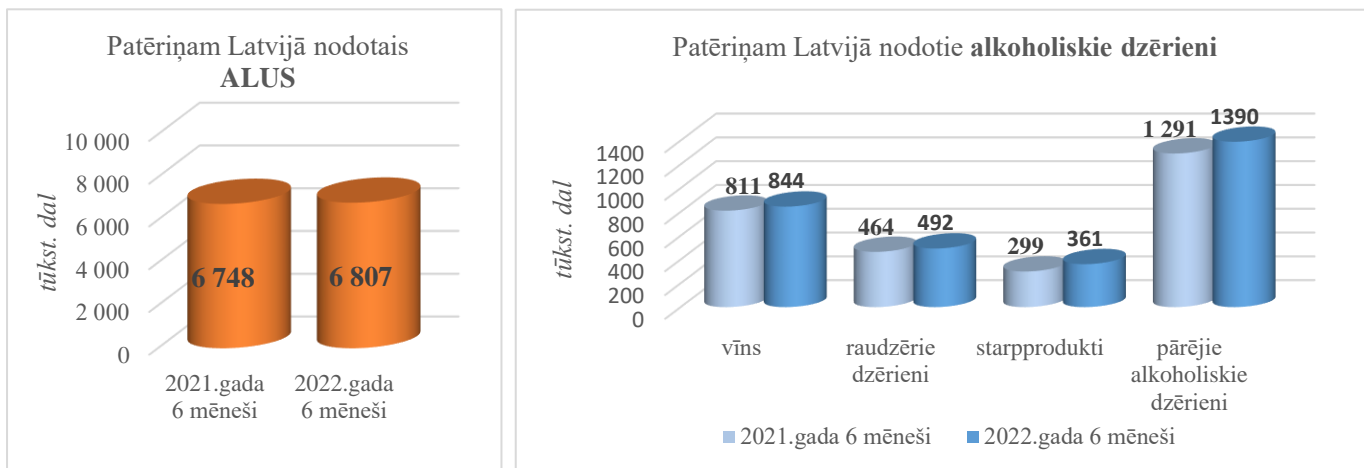
### ➤ *Alkoholiskie dzērieni un alus*

Patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu un alus apjoms 2022.gada 6 mēnešos, salīdzinot ar 2021.gada attiecīgo periodu, ir palielinājies. 2022.gada 6 mēnešos patēriņam Latvijā tika nodoti 3,1 milj. dekalitri alkoholisko dzērienu, kas ir par 7,8 % vairāk nekā 2021.gada 6 mēnešos un 6,8 milj. dekalitri alus, kas ir par 0,9 % vairāk nekā 2021.gada 6 mēnešos (skat. 6.attēlu).

Kopējā patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu struktūrā 2022.gada 6 mēnešos vislielāko daļu sastāda alus – 69 %, savukārt degvīna un pārējo “spirtoto” dzērienu īpatsvars kopējā alkohola patēriņa struktūrā aizņēma 14 %, vīns – 9 %, raudzētie dzērieni – 5 % un starpprodukti – 4 %.

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā būtiski augstākas akcīzes nodokļa likmes dēļ pārējo alkoholisko dzērienu grupai ir dominējoša loma, nodrošinot 64 % no akcīzes nodokļa ieņēmumiem par alkoholiskajiem dzērieniem. Savukārt alus nodrošina 21 %, vīns – 8 %, starpprodukti – 4 % un raudzētie dzērieni – 3% no akcīzes nodokļa ieņēmumiem par alkoholiskajiem dzērieniem.

6.attēls



Legālā alkohola, ieskaitot alus, tirgus apjomi (nodots patēriņam Latvijā atbilstoši nodokļu maksātāju deklarētajai informācijai akcīzes preču aprites pārskatos) 2022.gada 6 mēnešos ir palielinājušies, līdztekus ir palielinājušies arī akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskajiem dzērieniem (+10,3% par alkoholiskajiem dzērieniem neskaitot alu un +4,2% par alu). Pieaugums veidojies gan uz patēriņam nodotā apjoma pieaugumu, gan uz akcīzes nodokļa likmju palielināšanas rēķina.

Iepriekšējos periodos manāmu ietekmi kā uz akcīzes nodokļa ieņēmumiem, tā arī uz patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu apjomiem radīja pasākumi saistībā ar vīrusa Covid-19 izplatības ierobežošanu, tai skaitā alkoholisko dzērienu patēriņa ierobežojumi bāros, kafējnīcās, restorānos klātienē. Līdz ar epidemioloģiskās situācijas uzlabošanu iedzīvotāju pārvietošanās un citi ierobežojumi pārsvarā tika atcelti, sāka atgriezties arī tūrisms, kas arīdza būtiski ietekmēja alkoholisko dzērienu patēriņa datus.

Kopumā 2022.gada 6 mēnešos Latvijā saražoti 2,9 milj. dekalitri alkoholisko dzērienu, kas ir par 16,4% vairāk nekā 2021.gada 6 mēnešos. Par 8,9% pieaudzis arī Latvijā 2022.gada 6 mēnešos saražotā alus apjoms – saražoti 4,5 milj. dekalitri alus. Par 33% palielinājies arī alus apjoms, kas izvests no Latvijas, pamatā uz Eiropas Savienības dalībvalstīm.

2022.gada jūnijā beigās Latvijā bija:

- 118 mazās alkoholisko dzērienu darītavas (licence alkoholisko dzērienu ražošanai izsniegta uz atvieglotiem nosacījumiem).

Mazajās alkoholisko dzērienu darītavās 2022.gada 6 mēnešos saražoti 5,9 tūkst. dekalitri alkoholisko dzērienu (0,002% no kopējā Latvijā saražotā alkoholisko dzērienu apjoma), no kuriem 74% dzērienu ietilpst raudzēto dzērienu grupā, 21% pārējo alkoholisko dzērienu grupā;

- 65 patstāvīgās mazās alus darītavas, kurās saražoti 1,03 milj. dekalitri jeb 22% no visa Latvijā ražotā alus apjoma (2022.gada 6 mēnešos kopā saražoti – 4,5 milj. dekalitri alus).

Detalizētu informāciju par alkoholisko dzērienu un alus apriti skatīt pielikumā *Alkohola aprīte*.

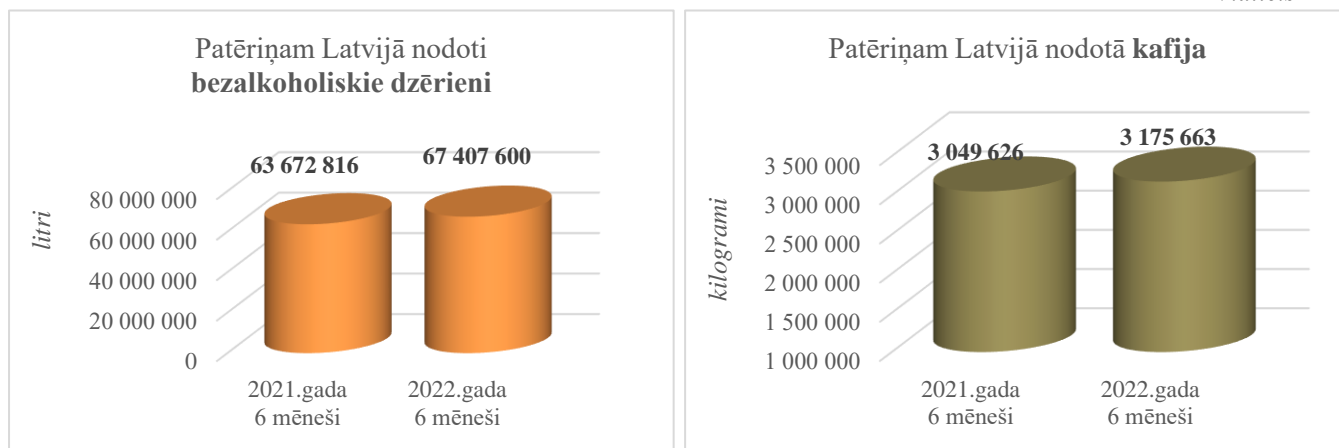
### ➤ *Pārējās akcīzes preces*

Latvijā akcīzes nodokli nacionālā līmenī piemēro dabasgāzei, kafijai, bezalkoholiskajiem dzērieniem, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamajam šķidrumam, to sagatavošanas sastāvdaļām un tabakas aizstājējproduktiem.

2022. gada 6 mēnešos patēriņam Latvijā nodoti 67,4 milj. litri *bezalkoholisko dzērienu* un 3,2 milj. kilogrami *kafijas*.

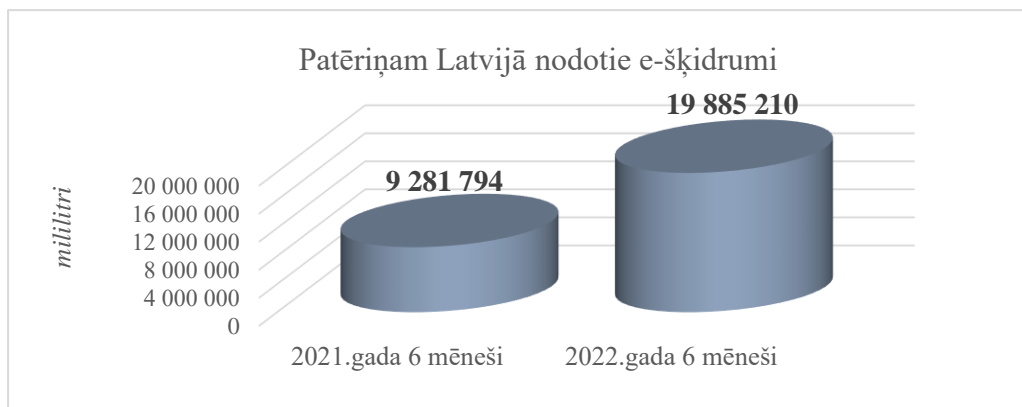
*Kafijas* apjoms, par kuru aprēķināts akcīzes nodoklis un kas nodots patēriņam Latvijā, ir pieaudzis – par 4,1% vairāk nekā 2021. gada 6 mēnešos. Savukārt patēriņam nodotais *bezalkoholisko dzērienu* apjoms salīdzinājumā ar 2021.gada attiecīgo periodu ir palielinājies par 5,9% (skat. 7.attēlu).

7.attēls



\* Pamatojoties uz akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto informāciju (neiekļaujot apjomus importa gadījumā, kas iekļauti muitas deklarācijās)

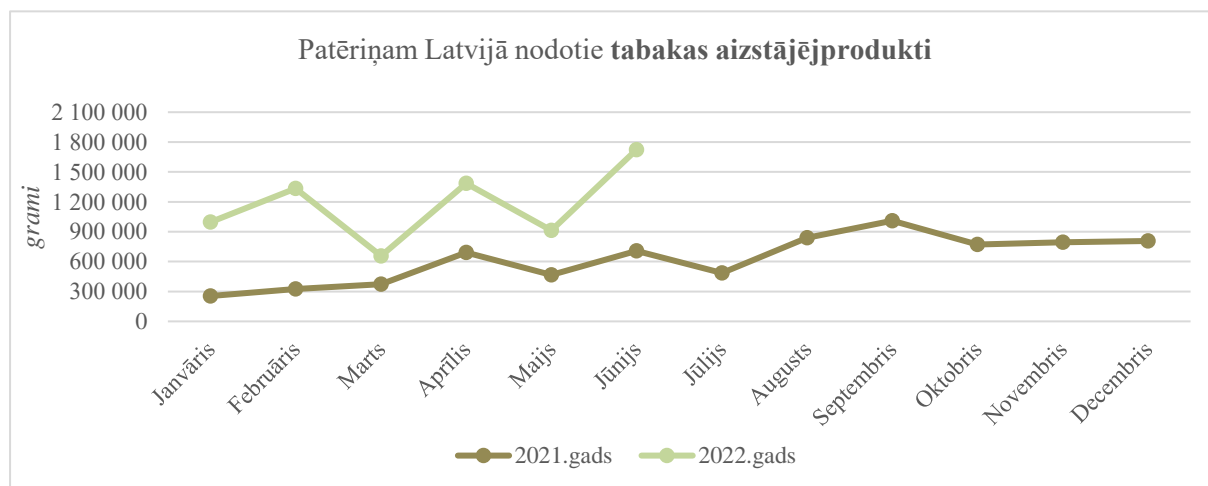
Patēriņam Latvijā nodoto *elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamo šķidrumu, to sagatavošanas sastāvdaļu* apjoms 2022.gadā turpina pieaugt. 2022.gada 6 mēnešos pieaugums ir 2,1 reizes. Līdz ar patēriņa pieaugumu, kā arī akcīzes nodokļa likmes pieaugumu 2022.gada 1.janvārī, ir pieaudzis arī aprēķinātais akcīzes nodoklis – salīdzinot ar pērnā gada datiem, pieaugums ir aptuveni 2,9 reizes. Patēriņam Latvijā nodotais apjoms 2022.gada 6 mēnešos ir 19,9 milj. mililitri un tas ir par 10,6 milj. mililitriem vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā (skat. 8.attēlu).



\*Pamatojoties uz akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto informāciju  
(neiekļaujot apjomus importa gadījumā, kas iekļauti muitas deklarācijās)

No 2021.gada 1.janvāra ar akcīzes nodokli apliekami ir arī *tabakas aizstājējprodukti*, piemēram, nikotīna spilventiņi. 2022.gada 6 mēnešos patēriņam Latvijā tika nodoti 7,0 milj. gramu tabakas aizstājējproduktu, kas ir 2,5 reizes vairāk nekā 2021.gada attiecīgajā periodā. Par patēriņam Latvijā nodotajiem tabakas aizstājējproduktiem kopā 2022.gada 6 mēnešos tika aprēķināts akcīzes nodoklis 701 tūkst. EUR apmērā.

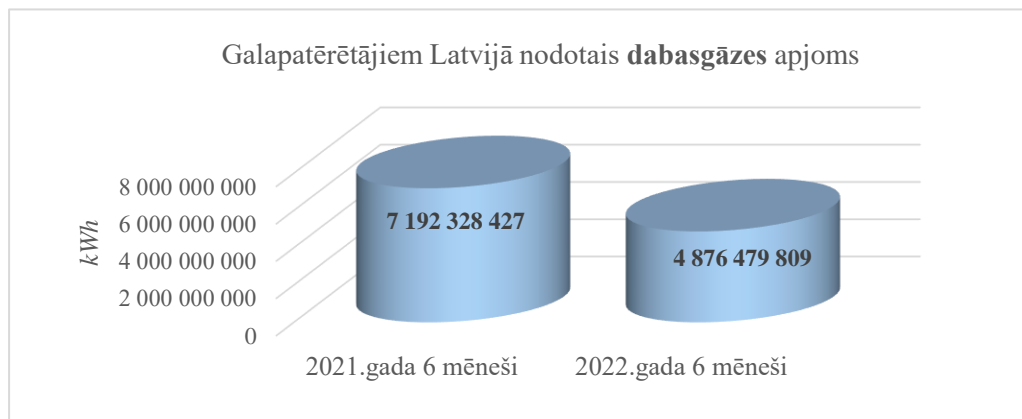
9.attēls



2022.gada 6 mēnešos gala patērētājiem nodota *dabaszāze* 4,9 miljardu kilovatstundu (kWh) apjomā, kas ir par 2,3 miljardu kilovatstundām (kWh) jeb par 32,2% mazāk nekā 2021.gada 6 mēnešos (skat. 10. attēlu).

No minētā apjoma gala patērētājiem nodotā kopējā apjoma dabaszāze:

- 4,2 miljardi kilovatstundas (kWh) apmērā nodota izmantošanai par kurināmo;
- 386,9 milj. kilovatstundu (kWh) apmērā – izmantošanai par kurināmo rūpnieciskai ražošanai;
- 12,2 milj. kilovatstundu (kWh) apmērā – izmantošanai par degvielu;
- 342,6 milj. kilovatstundu (kWh) apmērā nodots gala patērētājiem izmantošanai mērķiem, kuriem paredzētā dabaszāze netiek aplikta ar akcīzes nodokli vai tiek atbrīvota no akcīzes nodokļa.



*\*Pamatojoties uz akcīzes nodokļa deklarācijās deklarēto informāciju  
(neiekļaujot apjomus importa gadījumā, kas iekļauti muitas deklarācijās)*

Detalizētu informāciju par pārējo akcīzes preču (t.sk. kafija, bezalkoholiskie dzērieni, elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamie šķidrums un dabasgāze) apriti skatīt pielikumā *Pārējo akcīzes preču aprīte*.

*Sirija 67120167*

*Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem dokumentiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.*